

TORONNAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda: Beeskerek (Nagybeeskerek),
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

CSÜTÖRTÖK, 1944 JANUÁR 20
73. évfolyam
15. szám

Előfizetésben:
Évente 840 félévre 420
negyedévre 210 havonta 70

Vigas és reménység

Horváth Sándor beeskerei tanár, inter. átusi igazgató, az egyetemi hallgatók segélyezésére évi 25.000 dináros alapítványt létesített. Kikötése csupán az volt, hogy a havi 2500 dináros segélyt bölcsészhallgató élvezze. Az egyetemi hallgatók estjének komoly visszhangja támadt. Az őszinte segíteni akarás megdobbantotta a szíveket. Minden magyar átértézte, hogy itt a bánási magyarság jövőjéről van szó. Vajha Horváth Sándor önzetlen és nemes gesztusa követőre találna!...

„Eddig nem tudtam, hogy vannak bánási magyar egyetemi hallgatók is és még jobban meglepett az, hogy dolgoznak és komolyan készülnek a jövő feladataira,“ — mondta beszélgetés közbe az egyik bánási magyar vezetőember, amikor az egyetemi hallgatók estje után találkoztam vele. Kijelentése nem lepott meg. A bánási magyar egyetemi hallgatók kérdése ezideig a legmostohabban és legszükmarkubbán kezelt kérdések egyike volt. Ugyan kit érdekelt az, hogy Magyarországon néhány bánási magyar egyetemi hallgató tanul embertelen és lehetetlen szociális körülmények között? Még azok is messzekerülték házunk táját, akik hivatalos küldetésben jártak a magyar fővárosba és akiknek idejük megengedte volna azt, hogy meglátogassák az egyetemi ifjúságot és meghallgassák panaszait. Nem történt meg. Még a mai napig sem történt olyan átfogó és tervszerű intézkedés, amely a bánási magyar egyetemi hallgatók problémáit; az utánpótlás biztosítását, a segélyezés kérdését, a pályaválasztási tanácsadást, egyetemi hallgatóink internátus — és menzakérdését szorgalmazná.

A kérdéskomplexum ismertetésére csupán ezen az esten került sor. Természetesen ez a kérdés itt csupán elvi tisztázást nyerhetett és a bánási magyar népcsoport jövője szempontjából mutatható rá a magyar utánpótlás nagyfontosságú kérdésére. Maga az a tény, hogy ezek a felelősségteljes szavak ifjú ember szájából hangzóttak el — komoly jelentőséggel bírnak. Nemcsak a kérdés alapos megismeréséről tanuskodtak, hanem mutatták az őszinte akarást és cselekednitudást is. Az a tény, hogy ezek az ifjak egyetemi diákszegélyző és szociális alap megteremtését tüzték ki céljukul és ezen alapot önerejük-ből igyekeznek megteremteni — nagy erkölcsi többletet mutat.

Vana bennük közösségi érzés és szellem! Önzetlenül cselekszenek, hisz az a pár ember, aki a mozgalom élére állt, már nem a maga javát és boldogulását keresi ezek-

ben az akciókban, mert rövid időn belül végezni fog. Az utána következő nemzedék részére szeretné megkönnyíteni a továbbtanulást. Szeretné elérni, ha ezeknek már nem kellene annyit kilyncselnie, éheznie, rongyoskodnia, vasuti várótermekben hálnia, mint az első nemzedéknek. A diákszegélyző ügyét maga kívánja a kezébe venni. A helyzetismeret, a képességek és az érték teljes megismerése és a cél — megóvják őt a tévedésektől.

Itt nem fog érvényesülni az uram—báyám szellem!

Itt nem lehet protekció!

Az alapítvány ösztöndíjából egy zsidó fiu sem fog Párisba utazni tanulmányuttra, sem Bécsbe és ebből a pénzből aligha vesz valaki női divatkalapot ajándékba a kedvesének! Nem fogják magyarfaló idegenek élvezni az alapnak a javait, hogy aztán végzésük után hátatfordtsanak a magyarságnak és ha valakinek eszébe jut szemére vetni ezt a hazug magatartást — így intézte el. „Hát ha olyan marhák voltak és adtak, miért ne fogadtam volna el?“

Uj szellemet akarunk teremteni és nem hunyhatunk szemt még a legapróbb jelenség felett sem. Vége a vidám szüretelésnek és bánási magyar egyetemi hall-

Recsicától nyugatra a bolsevisták folytatták támadásukat

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli.

Kercstől északnyugatra és Kirovográdtól északnyugatra megújultak a bolsevisták újabb támadásai. Saskoff térségében a német csapatok szívós küzdelemmel elfoglaltak több helységet. Az ellenség heves ellentámadásainak elhárítása során elpusztult 26 szovjet páncélos.

Recsicától nyugatra a bolsevisták folytatták erős támadásaikat. A német csapatok a támadásokat heves harcokban visszaverték, több betörés helyét megtisztították az ellenségtől, másrészt elretesztették.

Nevel északnyugati és északi térségében az ellenség harctevékenysége időlegesen csökkent. A bolsevisták helyenkénti előretérései sikertelenek maradtak.

Az Ilmen-tótól északra az ellenség egész napon át tartott súlyos

gamatok pénze nem lesz többé Csáky szalmája!

Kell utánpótlás, mert ha nem jelentkezik idejekorán veszve van minden! Szétszéled a nyáj! És akkor nincs több keresnivalónk itt! Nép keserve és panasza sohasem juthat felszínre és nem nyul feljűk magyar segítőkéz!

Hallgassuk meg vezetőink panaszait! Mennyire hiányzik egy egészséges ifjú vezetőréteg, amely tudna vezetni és amelyet még hevitik a lelkesedés és az akarás lángjai. Ilyenkor sohasem jut eszűkbe az, hogy az a generáció meg is van, de éppen azért mert helytelen elképzelés kicsinyes szempontok, minden előzetes válogatás nélkül segélyeztek és minden alapos felűgyelet nélkül ráhagyták a sorsára — meghozta a várható eredményt. Gondoljunk a Boldog Krizinus bánási fiataljaira. Hányan voltak és mivé lettek? Félegzisztenciák, félemberek, apró tisztviselő-kukacok, hollott másra voltak hivatva! Ma ők a harmincas nemzedék, akik erejük és fiatalságuk birtokában valóban többre hivatottak. Hol vannak? Az a néhány fiatal végzett intellektuelünk áll és tanácstalanul tekint maga köré. Semmi vállalkozási kedv! Már minden mindég — és fáradtan legyint.

Hát nem mindegy! A mai egyetemi ifjúság már nem a passzív rezisztencia álláspontján van. Ez az ifjúság küzdeni akar és küzdeni fog! Eredményeket fog fel-

mutatni a semmiből, új világot épít, de nem álomvilágot és nem kártyavárat!

A nyár folyamán feldolgozza a bánási magyar szórványokat és itt uttörő munkát kíván adni. Rá akar mutatni azokra a veszélyekre, amelyek bennünket a déli végeken élő perem magyarságot fenyegetnek. Ez felett nem lehet szemethunyni és ezt nem lehet elhallgatni!

Fiataljaink akarása legyen vigasz és reménység az embertelenségben és legyen jövőnk biztató és ígértes letéteményese!

Beeskereki Szabó György.

A dalmát tengerpart fölött ellenséges repülőgépeket löttek le

Berlin, jan. 19

A dalmát tengerpart fölött német vadászgépek és angolszász bombázók között légi ütközet zajlott le. A német vadászgépeknek sikerült három kétmotoros angol gépet lelőni a többi pedig visszaterésre kényszerítették. Valamennyi német gép visszatért támaszpontjára.

Ugyanacsak a dalmát tengerparton a német légelhárító ütegeknek sikerült másik három négymotoros angol repülőgépet lelőni.

Sant Juanban újabb földlökések voltak

Berlin, jan. 19.

Berlini jelentések szerint San Juanban újabb földlökéseket észleltek. Az újabb földlökések nem okoztak jelentősebb károkat. A sanjuani lakosok a kormánytól 100.000 millió pesot és 50 000 mukást kértek, hogy a károkat helyrehozhassák.

A kormányfő különvonaton meglátogatja a földrengés sújtotta várost, hogy személyesen győződjön meg a károk nagyságáról.

Török cáfolat

Konstantinápoly, jan. 19.

Ankarai hírek cáfolják azokat a külföldön elterjedt híreszteléseket, amelyek szerint a Német Birodalomban tanuló török diákok elhagyták a német felségterületet Svájc irányába.

Churchill visszaérkezett Angliába

Madrid, jan. 19.

Madridi híradás szerint Churchill visszaérkezett Angliába. Annak ellenére, hogy visszatérését titokban tartották még is óriási néptömeg várta érkezését.

Churchill már meg is jelent az alsóházban, ahol jelentéktelen kérdésekben nyilatkozott. Bejelentette, hogy hajlandó a teheráni találkozóról és az olaszországi hadszíntérről nyilatkozni, de hogy mikor azt majd ő határozza meg.

Letország mozgósít

Riga, jan. 19.

Mint ismeretes Szovjetoroszország kijelentette, hogy Letországot befogja kebelezní. Letország részéről a bolsevista közleményre azzal feleltek, hogy tíz korosztályt behívtak.

Korzikában**anarchisztikus a helyzet**

Róma, jan. 19.

Az olaszhirközlő iroda jelentése szerint egész Délitáliában és Korzikán anarchisztikus a helyzet. Amint megjelentek a francia „felszabadító„ csapatok rögtön érezhetővé vált a bolsevista befolyás. Élelmiszerekben mutatkozik nagyhiány.

Eisenhower**Londonba érkezett**

Madrid, jan. 19.

Madridi híradás szerint Eisenhower Londonba érkezett. A Times jelentése szerint Eisenhower londoni utazása az invázió kérdésével függ össze.

Az amerikai nők**unják a hadfelszerelési munkát**

Washington, jan. 19.

A hadfelszerelési üzemekben dolgozó amerikai nők 99 százaléka meguntta a munkát és java része vágyik már vissza a háztartásokba. Az illetékes hatóságok azonban az elégedetlenséget megfenyegették.

A külföldi fasiook új vezetőt kaptak

Vence, jan. 19.

A Duce a köztársasági fasiszta párt titkárnak előterjesztésére a külföldi fasiook vezetőjévé Cilijan Cailót nevezte ki.

Besszarábia új érseket kapott

Bukarest, jan. 19.

A román görög keleti egyház szinódusa legutóbbi értekezletén Besszarábia ekekévé Antim Nikát választotta meg. Az új érsek már el is foglalta helyét.

A bolsevisták szemfényvesztései

Szófia, jan. 19.

A bolsevisták suttogó propagandája a bolgár nép között következetesen azt a hírt terjesztette, hogy Bulgáriát mindaddig nem éri bomdatámadás, amíg a szovjet követ Szófiában tartózkodik.

A híresztelés, mint sok más is, csak szemfényvesztés célját szolgálta. Bizonyították arra, hogy Sztalin megbízottja még mindig Szófiában él, mégis sorozatos terrortámadások érik Bulgáriát, főleg Szófiát.

Templomok, minisztériumok, más középületek, kulturértékek és lakóházak romokban hevernek. Csodák csodája azonban a szovjet követség palotáját nem érte bombatalálat. De ha érte volna, akkor sem eshetett volna baja a szovjet megbízottnak, vagy ügynökeinek. A követségi palóta pincéjénél sokezer tonna cementet és betont használtak el, berendezése pedig pazar. Azonkívül védi a palotát a kapubejárat fölött ékeskedő vörös sárló és kalapács is.

A szovjet suttogó propaganda különben azt a tanácsot is terjesztette: nem kell pince, más óvohely sem a bombázás ellen, hogyha Szófia minden házkapujára illesztik a vörös sárló és kalapácsos jelvényt.

Sulyos ellentétek a „szövelességek“ között

Stockholm, jan. 19.

Egy svéd lap londoni jelentése szerint Londonba megérkezett a szovjet válasza a lengyel jegyzékre. Londoni hivatalos körök a szovjet durvahangu választát arculütésnek tekintik, amely nem csak Lengyelországot, hanem Angliát és az Egyesült Államokat is érte.

Londoni vélemény szerint a Szovjet külön lengyel kormányt akar alakítani.

Az angol lapok hangsúlyozzák, hogy a kormánynak nagyon vigyáznia kell, hogy el ne ragadtassa magát. A lengyel-szovjet viszályt minden áron el kell simítani. Londonban általában meglepődtek a Szovjet értelmetlen magatartásán, hiszen a lengyelek meghozták a lehető legnagyobb áldozatot, miután kijelentették, hogy hajlandók a Cherson vonal alapján tárgyalni.

Szerbia államháztartása

Belgrád, jan. 19.

Szerbia államháztartásának 1944 évi költségvetését most hozták nyilvánosságra.

A bevételek és kiadások mérlege 9.68 milliárd dinár. Az 1943 évi kiadás 8.48 milliárd dinár volt.

A kiadások főbb tételei: nyugdíjak: 1.26 milliárd dinár. Közoktatásügyi minisztérium 809 millió. Belügyminisztérium 1.28 milliár. Építésügyi minisz-

térium 159 millió. Pénzügy minisztérium 1.27 milliárd. Földmívelésügyi minisztérium 300 millió. Szociálpolitikai és közegészségügyi minisztérium 481 millió. A preliminált bevételek: Adók 3.073 milliárd. Vámok, illetékek és egyebek 1.83 milliárd. Állami üzemek bevételei 1.413 milliárd. A monopolgazdaság bevételei 2.5 milliárd. Az állami kezelésben álló üzemek összbevételei 4.528 milliárd, a kiadások 3.115 milliárd dinárt tesznek ki.

Becskerek népesedési számadatai 1943. évben

Becskerek, jan. 19.

A becskereki állami anyakönyvi hivatal most fejezte be az 1943. évben történt bejegyzések összefoglalását.

Élve született fiugyermekek 355, valamint leánygyermek 333, összesen 688.

A holtan született gyermekek száma 35, tehát végeredményben született 722 gyermek. Nem becskereki szülők gyermeke 122 és így a becskereki születések száma 601. Az 1942. évben 732 gyermek született Becskereken.

Házasságot kötött 291 pár az 1943. évben. Az 1942. évben 318 pár anyakönyvi bejegyzése történt. A visszatesés 27 pár házasságkötése.

Haláleset történt 647, a múltévi 652 halálesettel szemben, tehát ötél kevesebb. A 647 közül 157 vidéki, akik itt haltak meg. Így a becskerekiek halálesetének száma 490.

Az eredmény aránylag kedvezőnek mondható, ha figyelembe vesszük a hadbavonultak és hadifogságban lévő becskerekiek nagy számát.

SZERB KATONATISZTEK ÉS A KOMMUNIZMUS

Belgrád, jan. 19.

A belgrádi „Novo Vreme“ „Szerb katonatisztek és a kommunizmus“ címen Perics Gyorgye tanulmányát közli, ami tulajdonképpen válasz Jovánovics Arszának nemrég megjelent pamfletjére.

Jovánovics röpiratában Jugoszlávia összeomlásáért a szoluni srbijanac katonatiszti klikket okolja. Szerinte ez a klikk csak egyéni érdekek hajszolását tartotta szem előtt. Tanulatlan, műveletlen kis tisztcskék magas rangokba kapaszkodtak föl és nem riadtak vissza szabálytalanságok elkövetésétől sem.

Perics Gyorgye cikkében — többek között — megállapítja, hogy a jugoszláviai kommunista-párt ügynökei tervszerűen szótték a hálót a jugoszláviai aktiv tisztikar körül, de az altisztek körül is. Munkájuk azonban nem járt a várt eredménnyel. A katonatiszti vezetőkör megingathatatlannál állt zászlaja mellett és lelkiismeretesen végezte kötelességét. Mátihorban 1932-ben ugyan kipattant egy botrány. Kitént, hogy néhány kisebbrangú tiszt a kommunistákkal tartott fenn összeköttetést. De az egy elszigetelt eset volt. A vezetők a mozgalmat már csirájában elfojtották és az legjobb bizonyíték arra, milyen nagy eréllyel küzdött a szerb tisztikar az ellen, hogy soraiba a kommunizmus befészkelődjék. Hogy ilyen volt a

helyzet a jugoszláv hadseregben, az a szerb hadsereg hagyományos dicső szellemének köszönhető. Jugoszlávia összeomlása után a kommunisták úgy vélték, megjött az idejük és most már a maguk részére nyerhetik meg a szerb tiszteket. Orosz mintára a tisztikar segítségével akarták a hadsereget bolsevizálni.

Meggyőződésünk, — mondja továbbá Perics — hogy Jovánovicsék legujabb aknamunkájának nem lesz befolyása, vagy hatása a szerb hadseregben. Egyébként, hogy Jugoszlávia elvesztette a háborút, azon nincs mit csodálkozni. Németország fegyveres ereje előzőleg legyőzte a francia hadsereget, amelyet akkoriban Európa leghatalmasabb katonai erejének tartottak. A szerb tiszték, különösen a fiatalabbak, lelkiismeretesen teljesítették kötelességüket, de belátták azt is, hogy a leghősiesebb személyi harcbavetéssel sem lehetett a végzetet föltartóztatni.

Trieszt polgárőrséget állít fel

Trieszt, jan. 19.

Trieszt polgármesterének határozatára polgárőrséget állítanak fel, amelynek élén maga a polgármester áll.

A polgárőrséget a közrend megvédése érdekében állították fel.

HIREK

Vasárnap	Jan. 31 nap
16	Kat. B2. Marcell p. vt. Prot. B2. Gusztáv
Hétfő	Kat. Antal ap. Prot. Antal
Kedd	Kat. Piroska sz. vt. Prot. Piroska
Szerda	Kat. B. Margit Prot. Sára
Csütörtök	Kat. Fábán és Sebő Prot. Fábán, Sebő
Péntek	Kat. Ágnes sz. vt. † Prot. Ágnes
Szombat	Kat. Vince Prot. Artur

Időjárás: Enyhe csapadékos. Január 16-án a nap kel 7:27 és nyugszik 16:21, január 22-én 7:22 kel és 16:29 órákor nyugszik. 14 perccel hosszabbak a nappalok. — **Holdváltások:** Első negyed 2-án 21 óra 4 perckor. Holdtölte 10-én 11 óra 9 perckor. Utolsó negyed 18-án 16 óra 32 perckor. Újhold 25-én 16 óra 24 perckor. Teljes napfogyatkozás 25-én. Nálunk nem látható.

Ma a Topka (Kollarich) gyógyszer-tár Müller Guttenbrunnngasse (Melencei ucca) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 2 óráig csak az ügyeletes gyógyszer-tár van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvosa Becskerek (Nagybecskerek) egész területére szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Sztakity Momir lakik Horthy Miklós ucca 51. szám alatt.

Megkezdődnek az előadások a bánáti magyar középiskolákban. A bánáti magyar középiskolákban január 21-én fejeződik be a karácsonyi szünet és megkezdődnek a rendes előadások.

Februárban lesz az irói est. A januárra tervezett bánáti irói est technikai okoknál fogva február első felében lesz megtartva.

Magánvizsgák a nagybecskereki magyar polgári iskolában. Január 15-én kezdődtek meg a nagybecskereki magyar polgári iskolában a magánvizsgák. A vizsgázók száma jelentős volt és az eredmény is kielégítő.

Befejeződtek az érettségi vizsgák az újvidéki ipariskolán. Az újvidéki ipariskola negyedik évfolyamának tanulói befejezték tanulmányaikat és érettségi vizsgát tettek. Az iskolának négy bánáti tanulója volt, akik valamennyien sikeresen érettségiztek. Horváth Ferenc és Gerdov János, Nagybecskerekről. Lányi László Nagy-kikindáról és Farkas Imre Török-becséről.

Halálozás. Mint őszinte részvétellel értesültünk Armbrusztér Józsefné december 9-én Bécsben szívszélhűdés következtében 68 éves korában meghalt.

A falusi lakosság ellátása. A szerb beszerzési és fogyasztási szövetkezet központja emlékiratot terjesztett a miniszterelnök elé, a melynek alapján a vidéki illetve falusi lakosságot kielégítőbben lehetne cukorral, szövéttáruval és lábbelivel ellátni. A népjóléti miniszter elnöklése alatt ankétot tartottak, amelyen a földművelésügyi miniszter is részt vett. A tárgyaláson megállapodásra jutottak, a falusi lakosság ellátásának javulását csakis úgy lehetne elérni, hogyha a szövetkezetekre bízzák az emlékiratban felsorolt anyagok elosztást. A szövetkezetek nem tagok ellátásáról is gondoskodnának.

Járművek kötelező bejelentése. Motoros járművek, kerékpárok, bérkocsi (magán és takszis fiáker) valamint stájerkocsi, speditör, teher (mészáros, tejes, szódás) és mindannyi más kocsi tulajdonosok, akik járművüket (kocsijukat) saját árujukat vagy mások anyagának szállítására használják, kötelesek járművüket legkésőbb 1944 január 31-ig a városi rendőrkapitányság 2-es számú szobájában kizárólag csak a hivatalos órák idején 8—12 óra időközben nyilvántartásba vételre bejelenteni. Kivétel alá esnek a parasztkocsik, amelyeket tulajdonosuk kizárólag csak mezőgazdasági munkák végzésére használ. A bejelentő lapokat a „Kultura“ könyvkereskedésben lehet beszerezni. A bejelentés benyújtása előtt a járműtulajdonos a Pénzügyigazgatóság 13. számú szobájában fizesse be az 1944. évi illetéket, amit a Pénzügyigazgatóság a forgalmi könyvecskében nyugtáz. A rendelkezés ellen vétőt a rendőrhatalóság szigorúan megbünteti.

Teljesítsd magyar kötelességedet!

Emeld fel szövetkezeti üzletrészedet a DMKSz nagybecskereki Szövetkezetében (Temesvári utca 15. sz. alatt).

Magyarországra szóló üzeneteknél

kérjük minden alkalommal a pontos címet is megadni (ucca, házszám, foglalkozás, kinél lakik, továbbá tanya, puszták és utolsó posta) ugyszintén az üzenet feladójának pontos címét, minderre azért van szükségünk, mert az illető címére egy lappéldányt küldünk, amelyben az üzenet van, külön árusításra oda lapot nem küldünk.

Az üzenet ára 10 szóig 30 dinár ebbe nem számítandó bele az ucca, házszám egyszóval a közelebbi cím, csak a név és város vagy község nevét ahová az üzenet szól, minden további szó 10 dinár. Kérjük az üzenetet minél rövidebbre írni.

A Magyarországra szóló előfizetéseket kizárólag csak Mara Jenő a Torontál budapesti képviselőjénél Budapest II. Fő ucca 8. II. emelet 2. lehet eszközölni. Az előfizetni óhajtó vegyen bármely poszhivatalnál kapható bianco csekklapot és azt töltsse ki megjelölve az 54.598 csekkiszámot.

MIÓTA VAN GIMNÁZIUMA NAGYBECSKEREKNEK

Részlet a cikk szerzőjének „Nagybecskerek iskoláinak története” című történelmi munkájából.

Még a „régvi világban” az emberek nagyon szerették a történelmet. Jóformán nem volt ház ahol legalább néhány történelemkönyvet ne találtak volna. Az emberek történelemszeretét azután a politikások felhasználják és régmúlt idők vezetőit és tömegeit ugyan úgy állítják be, úgy gondolkoztatják, mint a mai vezetőket és tömegeket. Ezt kizárólag azért teszik, hogy a múlt eseményei és az azokból leszűrt megállapításokkal igazolják a jelen. Természetesen ez nem történelem, hanem kizárólag a politika szolgálatára van beállítva. Ilyen történelem hamisítást nem lehetett sokáig folytatni, az emberek hamar észrevették. Ma már kevés azoknak száma, akik történelemkönyveket olvasnak, annál több „történelem csináló” van, aki minden előképzettség nélkül „történelmet ír”. Sok dolgozat és még több szóbeszéd hangzik el a nagybecskereki gimnáziummal kapcsolatban. Ez a dolgozat kizárólag azt célozza, hogy a nagybecskereki gimnázium alapítása körül felmerült téves beállításokat megdöntse.

Nagybecskerek városi tanácsa már 1836-ban megállapította a gimnázium nélkülözhetetlen voltát. Anyagi okoknál fogva azonban nehezen valósult meg a szép ötlet. Ezért a nagybecskereki evangélikus és református egyház elhatározta, hogy gimnáziumot állít. 1839 október 1-én meg is nyílt a négyosztályú iskola. Ecsedy János református lelkész a két „grammatikai” osztályt és Benkó György evangélikus lelkész a két „syntaktikai” osztályt vezette. Az első évben a négy osztálytanulóinak száma 31 volt, de a tanulók létszáma a gimnázium fenállásának egyetlen évében sem érte el a százat. Ez a gimnázium azonban nem volt hosszú életű. Szathmáry Sámuel az intézet főfelügyelője 1850 február 18-án a protestáns gimnáziumot „költségek hiánya miatt” véglegesen megszüntetnek nyilvánította.

Nagybecskerek városi tanácsa függetlenül a protestáns gimnáziumtól tovább propagálta a hatosztályú gimnázium felállítását (akkor még hat osztályú volt a gimnázium.) Elhatározó lépés csak 1842-ben történt, amikor Nagybecskerek városi tanácsa 40.000 forintot ajánlott fel alap gyanánt a felállítandó királyi gimnáziumra. Itt kívánjuk megjegyezni, hogy az egykorú feljegyzések szerint Nagybecskerek városának ebben az évben 600.000 forint megtakarított pénze volt. A városi tanács felhívást bocsátott ki adakozásra a város és Torontál vármegye közönségéhez, miután a tervbevett gimnáziumot közadakozásból akarták felépíteni. Torontál vármegye területén

akkor még egyetlen gimnázium sem volt.

A városi tanácsban hosszas vitakozás indult meg: világi vagy egyházi tanárok tanítsanak. A városi tanács úgy tervezte, hogy 2 római katolikus, 2 protestáns és 2 görögkeleti vallású tanárt alkalmaz. A világi tanárok alkalmazása azonban sokkal nagyobb anyagi megterhelést jelentett volna és ezért hamarosan elálltak az eredeti tervtől. Az egyik irányzat minoritákat szeretet volna kapni tanároknak. Végül azonban a kegyes tanítórenddel lépett a város egyezsége 1843 december 16-án. A helytartótanács 1844 december 17-én adta meg az iskola alapítására az engedélyt.

Az iskola épületének felállítására két terv merült fel, az egyik szerint a mai polgári iskola helyén — amely telek a kincstár birtoka volt — a másik terv szerint a gimnázium mai telke jött számításba, amely a város tulajdonát képezte. Miután a kincstár a város kérését elutasította, a gimnázium épületét közadakozásból Orszler József kincstári mérnök tervei alapján építették fel. Az épület alapkövét 1845 március 10-én tették le és júliusra teljesen elkészült a kétemeletes 94 ezer forintra becsült épület.

A tanítás 1846 október 11-én kezdődött meg Gruber József igazgatása alatt 226 tanulóval, ami óriási számot jelentett. A tanítás nyelve magyar volt. A nem katolikus vallású tanulók vallásoktatásáról az illető felekezetek lelkészei gondoskodtak.

1848 június 10-én bezárták az iskolát, miután úgy az iskola épületét, mint a rendházat korháznak foglalták le. A gimnáziumot az 1849—50-ik iskolaévre ismét megnyitották, de már csak 135 diákkal. Gróf Cronin intervenciójára 1852-től kezdve a magyar nyelven kívül minden tantárgyat németül adtak elő és 1854-től kezdve még a magyar nyelvet is németül oktatták, Bécs parancsára.

A nagybecskereki gimnáziumot 1852 december 8-án meglátogatta Bonnoz Sándor kerületi iskolafelügyelő és megállapította, hogy a temesvári tankerületben a nagybecskereki gimnázium az egyedüli, mely a tankerületi főigazgatóság intencióinak leginkább megfelel. A tankerületi igazgató egyúttal utasítást adott, hogy a tanuló ifjúság szerb részének a vallástant szerb nyelven adják elő, s a szerb hitoktató ezért a város részéről megfelelő díjazásban részesüljön. Ezenkívül a szerb tanulók a magyar nyelv tanulására nem kényszeríthetők, s az addig magyar nyelvre szentelt órákat saját anyanyelvük tanulására fordíthatják.

Ném célunk egy napilap hasábjain a gimnázium egész történetét adni, csak rávilágítottunk az alapítás körül felmerült vitás kérdésekre.

Dániel György László.

„THALIA” kozmetikai Intézet Göring Gasse (Fő ucca) 17. Stagelschmidt-ház. Zsíros, pattanásos, száraz, ráncos arckezelések. Hormon, Vitamin krémek. Hajszálok, szemölcsök végleges eltávolítása Diathermiával. Tanítvány felvétetik

Rabaulnál az amerikaiak 393 repülőgépet vesztek

Tokió, jan. 19

A japán hírközlő iroda jelentése szerint 1943 december 15. óta az amerikaiak 1347 repülőgéppel intéztek támadást Rabaul ellen. A japánoknak 393 ellenséges repülőgépet sikerült lelőni. Ugyanezen idő alatt a japánok vesztesége 46 repülőgép.

Szabó József, Makó. Egészségesek vagyunk. Minden jót. Bátyád István, Magyarcsérnye.

Oberthür hdp. örm. táb. posta Z. 234 üzenetét köszönjük, egészségesek vagyunk. Üdvözlő fivére.

Mora Ferenc és Csiszár Ferencnek, Szőreg. Örülünk, hogy szerencsésen hazaértetek, az Új Népet rendeld meg a címre, az iratok még nem készek. Egészségesek vagyunk. Csókolkunk Apád és Anyád.

Üzenetek az anyaországba

Előfizetés az anyaországban heti egy példányra: negyedévre 4 P, félévre 8 P, egész évre 16 P. Az előfizetési összeg a következő címre küldendő: Mara Jenő, s „Torontál” budapesti képviselője Budapest, II., Fő-utca 8. sz. II. em. Póstacsekszámlánk száma 54 598. Az anyaországi olvasóink csak a budapesti kirendeltségnél fizethetnek elő a Torontálra.

Pávai Péter, Bácspéterréve. Tiszteletünk mindannyiokat. Tűrhetően megvagyunk. Üzenetek az „Új Nép”-ben. Édesanyámat csókolom. Rozi, Péter.

Lippai József, Szabadka. Üzenetet Új Nép-ben elolvastuk, a szent ünnepekre mi is minden jót kívánunk. Egészségesek vagyunk. Anyátok.

Kovács Lászlóné, Karcag. Kedves jó Anyánk! Ilonka többnyire ágyban. Tiznél több orvos különböző diagnózist állapított meg. Állapota nem reménytelen. Anyám miért volt Szege-den? „Új Nép”-ben üzenjenek, hogy vannak. Kézcsók és csók: Ilonka és Jani.

Mancikám! Levelednek mindennél jobban örültem. Mama megint hurcolódik. Csókolkok szeretettel: Saci.

Sorbán Gyula, Békéscsaba. Üzenetet megkaptuk, köszönjük, az üdvözlötét viszont kívánjuk. Jóskának gratulálunk, ha bevonul értesítsetek. Petrusnak kisfia született, Józsi. Annusról majd üzenünk. Csókolk Szüleid és testvérid.

Gerstner és Micsik István, Gombos. Szeretett Testvéreim, Tata nagyon beteg, ha lehet, jöjjetek gyorsan. Csókolkunk mindannyiokat. Spang Katica.

Özv. Spang Katica és Terus Titel. Kedves Katica és Terus néni! Tata nagyon beteg, ha lehet, jöjjenek. Csókolkunk mindannyian. Spang Katica.

Mészáros Mihály asztalossegéd, Tompa. Kedves fiam, adj életjelt magadról. Mi jól vagyunk. Üzenj az „Új Nép”-ben. Aki olvassa, adja át neki. Mészáros András, Torda.

Ifj. Rubos János, Nyirabrány. Kristóf Gyula Versec és Erdődi Katica házasságot kötöttek. Szomorú hírt tudom, amikor csak lehet, jövök. Zsófi.

Tuba Sándor, Szond. Egészséges vagyok. Kanakon dolgozom. Üzenjen az Új Nép-ben. Szilágyi József, Kanak.

Malusa Miklós, Klotildliget. Stefáni elhalálozása alkalmával fogadd részvétünket. Adjatok életjelt. Benneteket, Kacza tantit, Misskyéket csókolkunk. Kramberger Kató, Karl.

Szvoboda Ferencné, Titel. Anyuka utlevél száma 11731. Sokat gondolunk reátok. Választ várunk. Szüleid.

Ujvári Antal, Székesfehérvár. Ruhádat és pénzt elküldtem. Értesíts az Új Nép-ben. Torontálra ott lehet előfizetni. Csókolk Anyád és Tata.

Balázs István, Szabadka. Kedves gyermekeim, jól vagyunk, Annuska is. Üzenet az „Új Nép”-ben várunk. Csókolkunk benneteket: Szüleitek és Annuska.

Pályi Bélának, Ujvidék. Édes Öcsikém! A kért iratot még eddig nem kaptam meg. Kérlek küld minél előbb. Pipi írjon. Csókolk Lucy.

Nyári Ferenc, Magyarakanizsa. Üzeneteket megkaptam, nem jöhetek. Egészségesek vagyunk. Üdvözlő Jeremic család.

A Duce fogságának és kiszabadításának regényes története

A Palazzo Veneziától a Gran Sassoig

IRTA: LUIGI R. NERVETTO

Megérkeznek a karabinieriek

Leült egy székre az ágy mellé, ott várta az ezredes visszaérkezését. Ansaldo ezredes az őr kíséretében bejárta az egész épületet, a pincétől a második emeletig mindent alaposan átvizsgálta. Az első emeleten kiválasztott egy meglehetősen tágas szobát, amelynek berendezése egy fehérre festett faágyból, kis asztalból, szekrényből, két székből, éjjeli szekrényből és mosdókészletből állott. Az ágyon tiszta ágynemű volt, pehelypaplannal, lepedővel. Két oldalt ajtó nyílt a szobából, átjáró a két szomszédos szobába. A Duce fogvatartására kiválasztott szoba a 12-es volt. Ide vitték fel a Ducet, a két szomszédos szobát az őrség részére tartották fenn.

Az ezredes újból magához intette az őrt és közölte vele:

— Amíg másként nem intézkedem, tartoztok naponta három ember számára főzni. Van egy kis élelmiszerkészlet a szállóban?

— Sok nincs — felelte az őr —, egyidőre azonban elég lesz.

— Nincs itt senki más, csak te meg a feleséged, tehát nektek kell elvégezni azt a munkát, amit előirok.

— Parancsára, ezredes ur.

— A 12-es szobába senki nem léphet be rajtam és a hadnagy uron kívül. A „vendég” számára felszolgálod az ételt és rendben tartod a szobát.

— A feleségem jobban ért ehhez.

— Azt akarom, hogy más ne lépjen be a szobába, mint te. És bármit észlelsz, senkinek egy szót se szólj, mert árulásért vonunk felelősséget. A vendéggel senki egyetlen szót sem válthat, semmiféle körülmények között. Megértettél?

— Igenis, ezredes ur, megértettem.

— Most készíttetek valami levesféléket.

Az öregember sietett a konyhába és a feleségével hozzáfogtak a főzéshez.

Rómából már az előző napon utnak indult teherautókon kétszáz karabinieri a Gran Sasso felé, abból az ezredből, amelyet ideiglenesen a tengerészlaktanyában helyeztek el. Csupa válogatott embert küldtek a Duce őrzésére, egy őrnagy parancsnoksága alatt. Őt tehergépkocsin indult a csapat, a késő délutáni órákban érkezett meg Aquila városába és megállás nélkül tovább haladt a városon át, majd a serpentinuton felfelé az Abruzzok között, a funiculare végállomása felé. A funiculare lebegő gondolája tizszer fordult, míg mind a kétszáz fegyveres embert felvitte a magasba.

A legénység Ansaldo ezredes és az őrnagy parancsainak megfelelően elhelyezkedett. A szállodaépület valamennyi frontja előtt öröket állítottak föl, lezárták az alagut bejáratát és a leg gondosabban elsötétítették az épületet. A karabinierieknek még azt

is megtiltották, hogy kint, a szabadban gyufát gyujtsanak. A három tiszt, az ezredes, az őrnagy és a hadnagy bevonultak egy szobába, kiterítették maguk elé a Gran Sasso környékének katonai térképét és sokáig, nagyon alaposan tanulmányozták a terepet: honnan várható veszély, hova állítsanak figyelő öröket és hol helyezzenek el nagyobb őrséget.

Ansaldo ezredes természetesen tisztában volt azzal, hogy a németek mindent el fognak követni a Duce kiszabadítására, igyekeztek még csak fokozták a Ponza szigetén lejátszódott események. Az ezredes mégis nyugodt volt; azt hitte, hogy a Gran Sasso teljes biztonságot jelent.

— Egy buvárhajóval a tenger fenekén heverve, nem volnánk olyan biztonságban, mint itt — magyarázta tisztársainak. — Aki ide fel akar jönni, az vagy örült, vagy életunt. Senki sem közelit-

het meg bennünket, legyen akár-milyen vakmerő, vagy akár-milyen találékony. Ide csak egy ut vezet, a funiculare, afelett pedig mi rendelkezünk.

Hajnalban küldték az első rádiójelentést Rómába, a hadügyminisztériumba. A jelentés úgy szólt, hogy minden a legnagyobb rendben van, várakozáson felül, simán érték el céljukat. Veszedelem nincs, a fogoly a legteljesebb biztonságban van. A jelentést Anrico és Castellano tábornokok kitörő örömmel fogadták. Ők is úgy érezték, hogy végre sikerült megoldani a Duce őrzésének súlyos problémáját.

Tavello pilótakapitány, aki Aquilába vitte gépén a Ducet, a következő napokban rendkívüli missziót teljesített. Már a következőnapon négyszer fordult meg egy hatalmas bombavetőgéppel a Gran Sasso fölött és ejtőernyővel ellátott zsákokban élelmiszereket dobott le a szálloda elé. Így látták el a legénységet élelemmel, amíg a gran-sassói idill tartott és mint felhőtlen égből a villámcsapás, be nem következett az új fordulat.

(Folytatjuk).

Hirdetmény

A nagybecskereki villammű közlése

A helybeli villamközpont közli, hogy az illetékes hatóságok az érvénybenlévő áramtarifa bizonyos tételei megemelését Becskereken elrendelték. Az új árakat a különböző kategóriák szerint következőképpen állapították meg:

- Háztartás**
Munkadíj — — — — — 10 — Din KWóránként
 - Gyárüzem**
Munkadíj csak gyárpar és ipar részére — 8 — „ „
Munkadíj a többi kereskedelmi vitágítás részére 11 — „ „
 - Állami és kerületi hatóságok (Világítás)**
Kerületi kórház, Vörös Kereszt — — — 8 — „ „
Többi hatóságok — — — — — 12 — „ „
 - Termikus áram**
Külső árammérték kapcsolt főző- és hűtő készülékek — — — — — 10 — „ „
 - Erőáram**
I. blokk havi első 250 KWóra — — — 8 — „ „
II. blokk következő havi 250 KWóra — — — 7 — „ „
III. blokk 500 KWórán felül — — — — — 6 — „ „
 - Privát fogyasztók háztartási szivattyúi** — — — — — 11 — „ „
7. Alapdíj, árammérő használati díja, valamint a többi rendelkezések és árak az eddigi díjszabás szerint, továbbra is érvényben maradnak.
Ezen áremelés az 1943. évi szeptember havi szénáremelés következményeképpen 1944. januári hatállyal lép életbe. 51

Ismét megnyitott a Főző-fele vendéglő

(Écskai és Cukorgyár uti sarokvendéglő)

Szíves tudomására hozom t vendégeimnek és ismerőseimnek, hogy nagy népszerűségnek örvendő **vendéglőmet** — miután hosszabb ideig zárva volt — ismét megnyitottam, ahol továbbra is a legjobb italokkal fogok t vendégeimnek szolgálni. 40 Tisztelettel:
FŐZŐ SÁNDOR vendéglős

Keresek megvételre használt, de jókarban levő lóhuzatos **fűkaszalógépet** 4—5 láb hosszú
Lóhuzatos **kaparógépet** vasrámását és **tengeri vetőgépet** három sorosat
Ajánlatokat kér: 4
Biacsi András
Magyar Csernye (Nova Crnja)

Nagy a forgalom Gibraltárban

Madrid, jan. 19

Gibraltárban az utóbbi napokban nagy forgalmat figyeltek meg. Egy hajókaraván a Földközi tengerről érkezett, míg két nagyobb hajókaraván az Atlanti óceán felől érkezett. Ezenkívül 8 teli tartályhajó erős hadihajókisérlettel hagyta el a kikötőt.

Szenbiány Amerikában

Amszterdam, jan. 19

Az angol hírszolgálati iroda jelentése szerint Harol belügyminiszter kijelentette, hogy a szénkércés még mindig nagyjelentőségű probléma és a szénprodukciónak emelésére újabb lehetőségeket kell találni.

VIDÉKI ELŐFIZETŐINKET kérjük, hogy a megújításra szánt összeget mielőbb adják fel, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.

Eladó

„FARH” 6 lábas

aratógép

kévehördővel, 2 évet dolgozott

IFJ. JULIAN JÓZSEF, BEODRA. 35

ISKOLASZOLGÁLT

keresek azonnalra

32 Cim a kiadóhivatalban.

KERESEK azonnali megvételre **üzleti berendezést**

(stetlázsi)

FEKETITS ISTVÁN bazáros, Horthy Mik.ós ut 2. szám. 44

Jó megjelenésű, fiatal leány

kiszolgálónak

felvétetik

Szőllőssy cukrászdába
Horthy Miklós ut 9 szám. 45

Teljesen jó állapotban levő

télkabát eladó.

46 Cim a kiadóhivatalban.

Egy ügyes, szakképzett 47

badogos-segéd azonnal felvétetik

Brancsovski M. B. épület- és műbádógosnál, **Becskerek**, Masarik u. 12

Ujságkihordót

és rikkancsokat keres a

„TORONTÁL”

Sepp Kraft (Zápolya) utca 3. szám

A szerkesztésért és kiadásért felel:

Üzvegy dr. Mara Jenőné

Uri (Herren) ucca 7.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Becskerek (Nagybecskerek)

Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.